

Terület- és vidékfejlesztés a formálódó európai uniós politikák tükrében



Jávor Károly - Sári László
Nemzeti Fejlesztéspolitikai Fórum 2011
Lajosmizse

Fejlesztéspolitika

Külső tényezők

Belső tényezők



Dél-dunántúli régió

Külső tényezők



Dél-dunántúli régió

- Szélsőséges és rendkívüli események sűrűsödése (aszály, árvíz, viharok, földrengés, társadalmi/gazdasági-pü-i/energia válság) a rendszer minden elemében
- Üzenete:
 - a belső erőforrások felértékelődése (védelem, fenntartás, mobilizálás, fejlesztés)
 - önellátás/önfenntartás életfontossága
 - „competition” helyett „co-operation” (a természettel és egymással egyaránt)

Belső tényezők -1

= a szavak és a tények állandósuló inkonzisztenciája (folyamatos hazudozás) → cinizmus

= következmény nélküliség

(aki kapja, marja; szabad a gazda; nem ér a nevem)

= rendszerré és elfogadottá vált korrupció

= erkölcsi érzék ellenes joggyakorlat

= bizalom és biztonság hiánya

(Havass Miklós informatikus, Országház, Felsőházi terem 2005. január 10.)



Dél-dunántúli régió

Belső tényezők - 2



Dél-dunántúli régió

- *SAPARD mid-term* értékelés: intézkedésként változó, **50-80 % holtteher**
- *Új Magyarország Vidékfejlesztési Program*
(2007. februári változat; forrás: www.fvm.hu)

3.1.4 A vidéki gazdaság és életminőség

Az ország térségei és települései közötti fejlettségbeli különbség, a vidékies térségek lemaradása az elmúlt másfél évtizedben a terület- és vidékfejlesztési politika törekvései ellenére növekedett.

Ed Silvano: Transformation



Dél-dunántúli régió

- To see what we have never seen we have to do what we have never done, otherwise we continue to see what we have always seen.

Javasolt terápia - 1



- Pálfordulás (vagy tudományosan: paradigma váltás) a teljes keresztmetszetben
- Prioritások nagy varázslata
- Tabuk és csapdák
 - versenyképesség
(olimpia, közbeszerzés, pályázati rendszer)
 - gazdasági életképesség
 - elaprózódott birtokszerkezet
 - esélyegyenlőség
 - fenntarthatóság
 - média és reklám

Javasolt terápia - 2



Dél-dunántúli régió

- Nemzeti fejlesztési koncepció és stratégia
- Összehangolt, egymást kiegészítő szakpolitikákon nyugvó terület- és vidékfejlesztés
ÁTLÁTHATÓ, KISZÁMÍTHATÓ, A TÉNYLEGES TÉRSÉGI PROBLÉMÁKRA VÁLASZOLÓ TERÜLET- ÉS VIDÉKPOLITIKA
- A szakpolitikák és a jogi/gazdasági/pénzügyi környezet összehangolása
- A terület- és vidékpolitika megvalósítását szolgáló támogatási rendszer (minden porcikájában!)



Dél-dunántúli régió

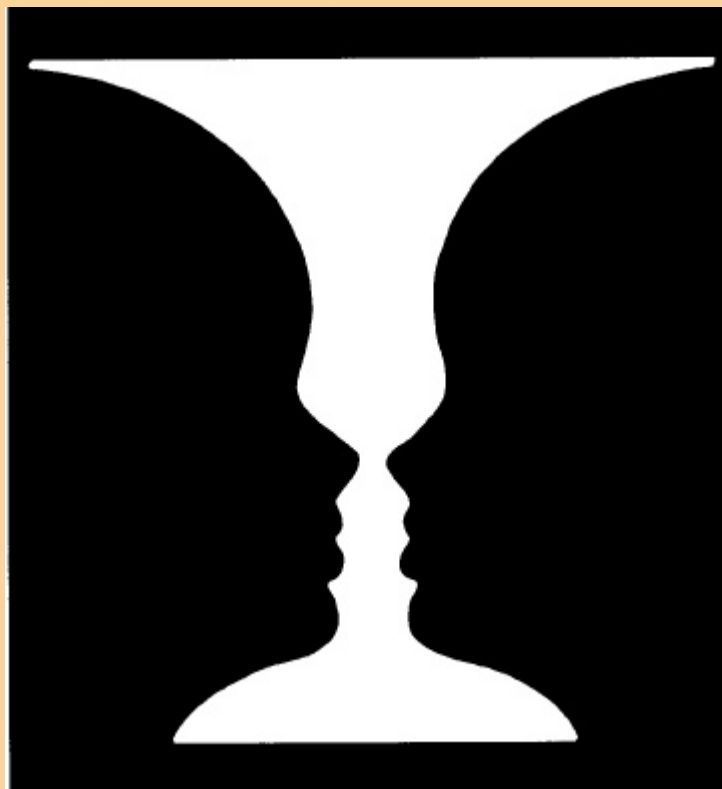


Dél-dunántúli régió

A piac ön- és gazdaságtisztító
erejére hagyatkozni épp olyan
egészséges, mint a tömeges,
rituális öngyilkosság.



„Ma csak pénzügyi tervezés van Magyarországon, mert ezt kérik számon a pénzügyi intézmények, az IMF és az EU. Ez jó, de alatta még nem épült ki a reálgazdasági tervezés, ezért a pénzügyi tervezés is féllábás. Legsürgetőbb feladatunk, hogy a nemzetgazdasági szintű tervezést és koordinálást vertikálisan és horizontálisan és területileg egyaránt kiépítsük. Ezen múlik a kormány és az ország gazdaságpolitikájának sikere.” – mondta kormányzása első évének értékelésekor Orbán Viktor miniszterelnök.



Ha a valóságot egy körrel ábrázoljuk, akkor azt mondhatjuk: a tudomány ezt a kört cikkekre osztja, speciális tárgyra (mint orvostudomány, fizika, kémia, biológia stb.). Azt reméli, hogy a speciális területen folytatott kutatások egyszer majd elérkeznek a kör középpontjába. Ez az eredeti cél azonban egyre elérhetetlenebb messzeségbe kerül, mert a magas fokú specializáció mind jobban és jobban megnehezíti az interdiszciplináris megértést.

/Hermetikus filozófia/



„5. § A törvény alkalmazásában

- a) *területfejlesztés*: az országra, valamint térségeire kiterjedő
 - aa) társadalmi, gazdasági és környezeti területi folyamatok figyelése, értékelése, a szükséges tervszerű beavatkozási irányok meghatározása,
 - ab) rövid, közép- és hosszú távú átfogó fejlesztési célok, koncepciók és intézkedések meghatározása, összehangolása és megvalósítása a fejlesztési programok keretében, érvényesítése az egyéb ágazati döntésekben;”



Dél-dunántúli régió

Vidékfejlesztés

A vidékfejlesztés a sajátos táji, természeti, környezeti, gazdasági, települési és társadalmi jellemzőkkel leírható vidékies (rurális) területek különleges igényeire tekintettel kialakított komplex, integrált fejlesztési beavatkozások rendszere.

/Csatári Bálint/

Néhány hazai példa a helyi fejlesztésre

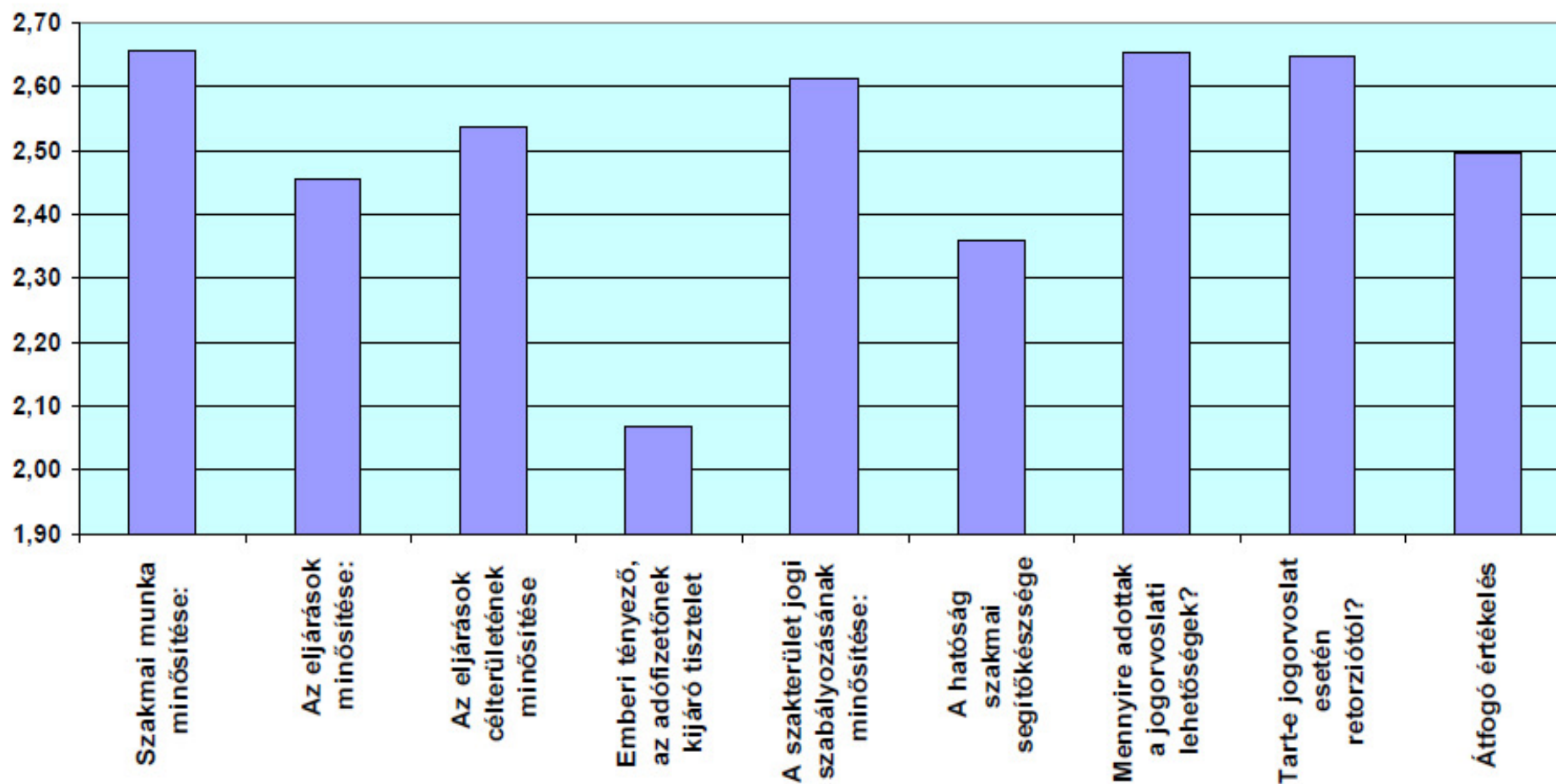


- Integrált városfejlesztés, Integrált Városfejlesztési Stratégia
- LEADER programok
- UNDP Cserehát projektje (kisebb támogatások)
- Integrált Program a 33 leghátrányosabb helyzetű kistérség számára

PBKIK felmérése a hatósági gyakorlatról 2008. XII.

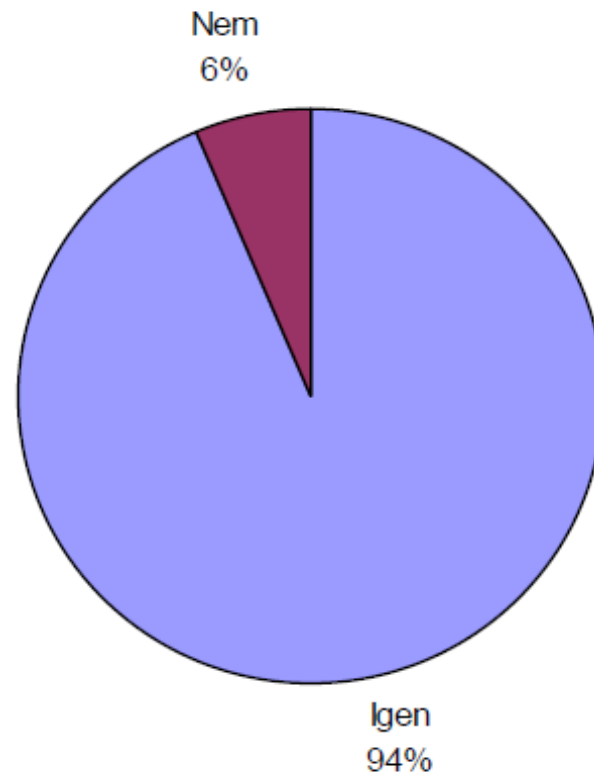


Vállalkozói felmérés a hatósági gyakorlatról, intézmények súlyozott átlaga 2008.



Forrás: PBKIK 2008.

A magyar jogrendszer bonyolultsága, ellentmondásossága és a hatóságok munkájának visszáságai akadályozzák a magyar gazdaság versenyképességét.



216 válasz



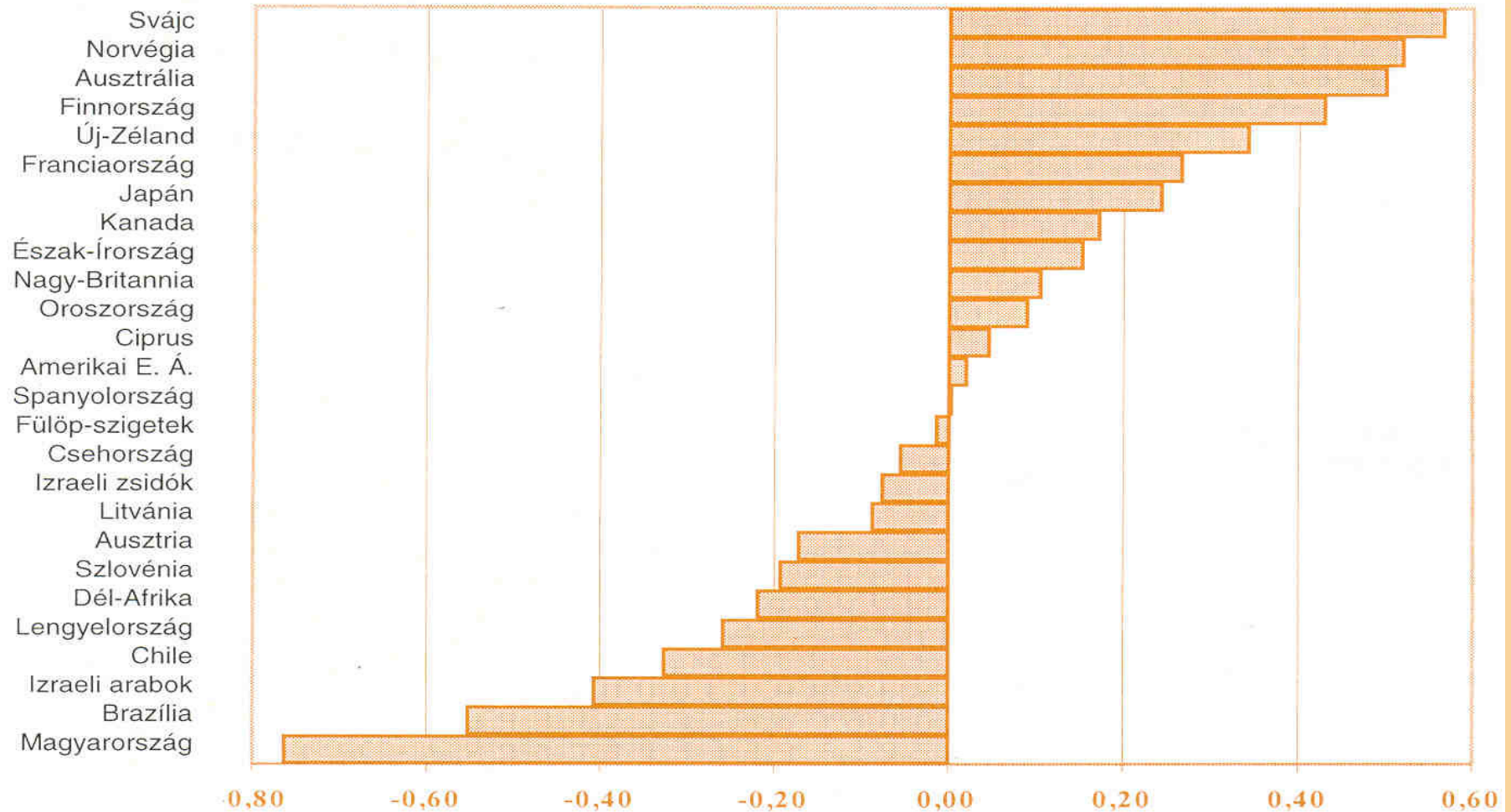
Dél-dunántúli régió

Forrás: PBKIK 2008.

A partnerség hiánya, mint gátló tényező

A KÖZBIZALOM NEMZETKÖZI ÖSSZEHAISONLÍTÁSBAN

i6



Forrás: ISSP 2001 (Nemzetközi Társadalmi Adatfelvételi Program)

Tények

A társadalom nincs tisztában a fenntarthatatlanság valódi dimenziójával:
a gazdasági, társadalmi és környezeti válság összefonódásával

- Növekvő társadalmi egyenlőtlenség
- Visszatérő gazdasági válságok
- Erkölcsi hanyatlás
- Erőforrás válság
- Változó környezet

Javaslatok



Dél-dunántúli régió

1. Mivel Magyarországon jelenleg nem létezik sem gazdasági, sem társadalmi téren stabil tervezési rendszer és kiforrott, koherens tervezési gyakorlat, a fejlesztési tevékenységek nem érik el megfelelő mértékben céljukat, a források felhasználása pazarló. Ezen a helyzeten változtatni szükséges. **Törvényalkotással meg kell teremteni a komplex társadalmi-gazdasági tervezés jogi, elméleti-módszertani és gyakorlati feltételrendszerét.** Mindezt lehetőleg egy, **integrált fejlesztéspolitikai törvényben** kell megtenni.

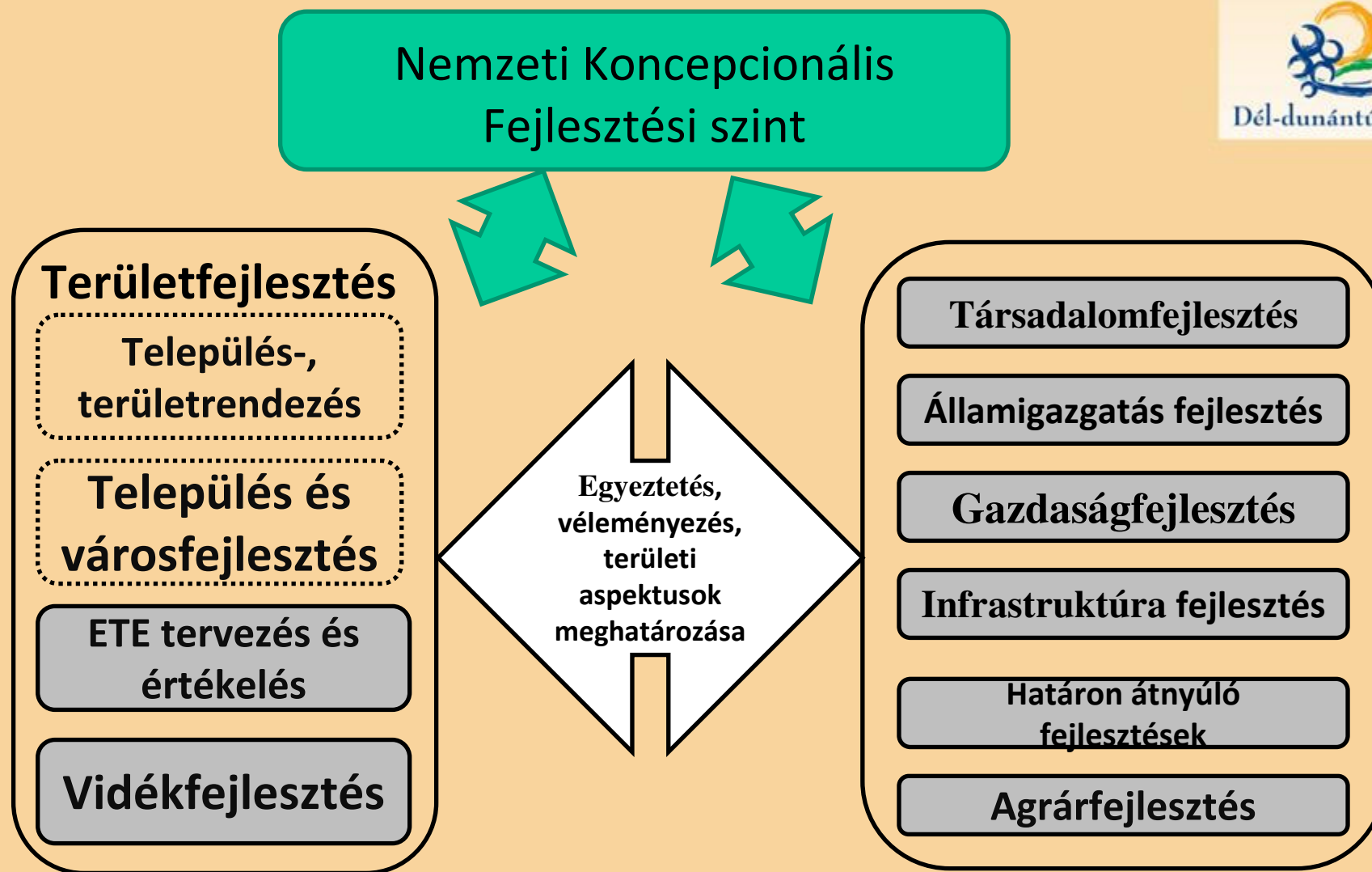
Javaslatok



Dél-dunántúli régió

2. Meg kell határozni az ágazatokat átfogó nemzeti szintű, az ágazati és a területi hatályú **tervezési szintek hatásköreit, intézményrendszerét, munkafolyamatait és finanszírozását.**

A fejlesztéspolitikák kapcsolata



Javaslatok



Dél-dunántúli régió

3. A komplex környezeti-, társadalmi-, gazdasági fejlesztés érdekében a feladatok csoportosítása:
 - **tervezés** (intézményesített, több szinten, koordinált),
 - **fejlesztő beavatkozások** (szabályozás, projekt-generálás, -fejlesztés, programcsomag),
 - **végrehajtás** (támogatási rendszer működtetése, tárgyalásos projektkiválasztás - pályázat),
 - **monitoring-értékelés.**

4. Mindegyik feladathoz megfelelő **kapacitást kell rendelni.**

Javaslatok



Dél-dunántúli régió

5. Nincs értelme olyan szinteken terveket készíteni, ahol a megvalósításra a terv elfogadójának nem áll rendelkezésére megfelelő mértékű megvalósítási **hatáskör**, **saját forrás** és nem kapcsolódik az eredményesség eléréséhez **felelősség**. Másképp fogalmazva a különböző szintű tervek döntési szintjeihez gondoskodni kell a végrehajtáshoz szükséges **hatáskör**ről, **források**ról és **felelősségvállalás**ról.

Javaslatok



Dél-dunántúli régió

6. A tervek végrehajthatósága érdekében a közforrások igénybevétele nélkül megvalósuló fejlesztésekre is befolyással kell lennie a fejlesztéspolitika intézményrendszerének.



Dél-dunántúli régió

Az élet olyan, mint a mellény: ha rosszul gombolta az ember, hiába keresi rajta a hibát. Ki kell gombolni végig az egészet, és kezdeni előlről.

/Wass Albert/



Dél-dunántúli régió

Köszönöm a figyelmet!



sari.laszlo@deldunantul.eu

www.deldunantul.eu